

SATILMAYAN MALLARIN VERGİSİNİ ÖDEMEYELİM

İş dünyası, yeni yıldan itibaren uygulanmaya başlanacağı açıklanan enflasyon muhasebesinin haksız vergi oluşturacağını belirterek, yeniden gözden geçirilmesini istiyor.

YENİ bir erteleme olmazsa, mali tabloların uzun yıllar süren yüksek enflasyonun etkisinden arındırılmasını amaçlayan enflasyon düzeltmesi (enflasyon muhasebesi) 1 Ocak 2024'ten itibaren uygulanmaya başlayacak. Ancak enflasyon muhasebesinin haksız vergi oluşturduğunu savunan iş dünyası uygulamanın gözden geçirilmesini istedi. İş dünyası temsilcilerine göre, uygulamayla özellikle KOBİ'ler gelirleri yerine, satılmayan maldan ve yatırımlarından vergi verir hale gelecek. Görüşler şöyle:

■ İstanbul Sanayi Odası (İSO)

Başkanı Erdal Bahçivan: Reel sektörün içinden geçmekte olduğu zorlu koşullar düşünülerek; karşılaştığımız enflasyon muhasebesinin tüm yönleriyle gözden geçirilerek **sanayicimizi** rahatlatacak bir akli selim kararın beklentisi içindeyiz.

■ Müstakil **Sanayici** ve İşadamları Derneği (MÜSİAD)

Başkanı Mahmut Asmalı: MÜSİAD

olarak yeniden, ekonomi yönetimini bu konuda daha dengeli bir yaklaşım benimsemeye ve ekonomik büyümeyi destekleyecek adımlar atmaya davet ediyoruz.

Mahmut Asmalı

YATIRIMLARI ENGELLER

■ Ege Bölgesi **Sanayi Odası (EBSO) Yönetim Kurulu Başkanı Ender Yorgancılar:** Enflasyon muhasebesi ile ilgili endişelerimiz var. Finansmana erişimin oldukça zorlaştığı günümüzde, kaynakların vergiye ayrılmak durumunda kalınması, yatırım yapma iştahını olumsuz etkileyecektir.

■ Bursa Ticaret ve **Sanayi Odası (BTSO) Yönetim Kurulu Başkanı İbrahim Burkay:** Enflasyon muhasebesinin bilançolara uygulanma şekli, tabloların gerçek değerlerine gelmesi yönünde uygulanmalı ancak zor dönemden geçen firmalarımızın yükünü ağırlaştırmamalı.

Sanayi fay hatlarının üzerinde olası darbe 300 milyar dolar

TÜRKONFED Başkanı Sönmez:Ülkemiz, beklenen İstanbul depreminin ekonomik hasarını telafi edebilmek için en az üç Marmara Bölgesi'ne ihtiyaç duyuyor.

TÜRK İş Dünyası Konfederasyonu (TÜRKONFED) Yönetim Kurulu Başkanı Süleyman Sönmez, depremlerin toplumsal ve ekonomik yönden derinden etkilediğini belirterek, "Beklenen büyük İstanbul depreminde bu ekonomik etki katlanarak büyüyecek çünkü üretim gücümüz fay hatlarının üzerinde duruyor" dedi. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı raporuna göre, petrokimya, otomotiv ve tekstil üretimi de dahil olmak üzere, Türkiye'deki sanayi tesislerinin yaklaşık yüzde 40'ı İstanbul'da yer alıyor. İstanbul Sanayi Odası (ISO) Başkanı Erdal Bahçivan'a göre, tüm işletmelerin ve sanayilerin de planlama konusunda adım atmaları gerekiyor. Bu, şehirdeki tüm sanayi tesislerinin kontrol edilmesinden sonra, tesislerin daha depreme dayanıklı hale getirilmesini de içeriyor. Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü'nden Prof. Nurcan Meral Özel, "İstanbul'un Türkiye'nin sanayisindeki kritik rolü göz önüne alındığında, olası bir depremde yaşanacak kayıpların değerlendirilmesi ve sanayi deprem risk yönetimi planlarının ulusal, yerel ve işletme düzeylerinde gecikmeden uygulanması gerekiyor" dedi. Sigortacılık sektöründen üst düzey bir yöneticinin tahminine göre, olası İstanbul depreminin, ekonomiyi 300 milyar dolarlık bir darbe, yani gayri safi

yurtiçi hasılının yüzde 27'sine denk bir zarar olması bekleniyor. Bu, 6 Şubat felaketlerinin üç katın daha fazla bir zarar anlamına geliyor. Sigorta şirketleri tarafından karşılanacak miktar 25-30 milyar dolar arasında tahmin edilirken, bilgiyi veren kaynak, depremle ilgili hasasiet nedeniyle kimliğinin açıklanmasını istemedi.

TÜRKONFED Başkanı Sönmez, 17 Ağustos 1999 Marmara Depremi'nin 25'inci yılı dolayısıyla yaptığı yazılı açıklamada, depreme dayanıklı kentler inşaatının Türkiye için beka meselesi olduğunu vurguladı. Türkiye'nin topraklarının çok büyük bir bölümünün deprem kuşağında yer aldığını ifade eden Sönmez, Adana'dan İzmir'e, Denizli'den Erzurum'a kadar ülkenin dört bir yanının kalitesiz bina stoku dolayısıyla risk altında

bulduğuna dikkati çekti. Sönmez, şunları kaydetti: Özellikle İstanbul, tek başına milli gelirin yüzde 31'ini üretirken tahsil edilen verginin yüzde 45'ini ödüyor ve büyümenin yarısını gerçekleştiriyor. Ülkemizin toplam ihracatının üçte ikisini de Marmara Bölgesi yapıyor. Üretim ve ticaretin yanı sıra ulaşım, iletişim, enerji gibi alanlarda da İstanbul ve Marmara Bölgesi kritik öneme sahip. Ülkemiz, beklenen İstanbul depreminin ekonomik hasarını telafi edebilmek için en az üç Marmara Bölgesi'ne ihtiyaç duyuyor." Sönmez, üretim ve ticaretin Marmara Bölgesi'nden Anadolu'ya yayılmasının ekonomik riski azaltmanın yanı sıra bölgeler arası gelişmişlik farkının kapatılmasına da önemli katkı sağlayacağını vurguladı. İstanbul Sanayi Odası (ISO) Başkanı Erdal Bahçivan geçen yıl Türkiye'de yaşanan felaket-

lerden sonra, İstanbul'un büyük ilçelerindeki sanayi tesislerinin yaklaşık yüzde 80'inin 1999 öncesinde, yani ülkenin bina yönetmeliklerini revize etmeden önce inşa edildiğini söyledi. Türkiye'nin en büyük işveren grubu TÜSIAD'ın 2021 raporu, sanayiler arasındaki koordinasyonun yetersiz olduğunu ortaya koyarken, küçük ve orta ölçekli (KOBİ) işletmelerin düşük farkındalık ve düşük sigorta kapsamı ile öne çıktığını belirtti. Yaklaşık 25 bin üyesi bulunan ISO'nun Başkanı Bahçivan, yazılı cevabında, "İstanbul'un ulusal ekonomideki ağırlığı ve olası bir depremin senaryo analizi göz önüne alındığında, beklenen riski kabul edilebilir bir seviyeye indirmek hayati önem taşıyor. Eğer harekete geçmezsek, maalesef ülke olarak hepimiz bedelini ödeyeceğiz" dedi.

■ Merve Kızıllap

Türkiye

Haftanın Görünümü

Filistin lideri Abbas TBMM'ye hitap etti

Filistin Devlet Başkanı Mahmud Abbas, davetli olarak geldiği Ankara'da, Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne hitap etti. Filistin sorununa ilişkin "Önümüzde hiçbir çözüm kalmadı" ifadelerini kullanan Abbas, devam eden İsrail saldırılarına dikkat çekti. 7 Ekim 2023'ten bu yana Gazze'de süren savaşa dair taviz vermeleri istenen hiçbir çözümü kabul etmeyeceklerini belirten Mahmud Abbas, "Hiçbir şekilde topraklarımız bir karış dahi olsa parçalanay hiçbir çözüme evyallah demiyoruz" diye konuştu.

Abbas, savaş sebebiyle sınırlı insanı

yardımlarını dışında girişlere kapalı tutulan Gazze'ye gideceğini de duyurdu ve "Bugün yapacağımız en iyi çözüm; Filistin liderliğiyle yer alan bütün kardeşlerimizle birlikte Gazze'ye gitme kararı almam. Bunu yapacağım. Bütün gücümle bunu gerçekleştireceğim. Bizim hayatımız Gazze'deki çocukların hayatından daha değerli değil" dedi. İsrail saldırılarına karşı birlik vurgusunu yapan ve askeri yöntemlerle sonuç alınmayacağına vurgu yapan Filistin Lideri Abbas, "Güvenlik

ve askeri yöntemler hiçbir sonuç getirmeyecektir. Siyasi çözümler, adalet ve uluslararası hukuka dayalı yöntemler ile Filistin'in meşru haklarına dayalı yöntemler barış getirebilir, iladelerini kullandı. Abbas, "1948 ve 1967'de yaşanan zorunlu göç dramının yeniden yaşanmasını istiyorlar. Ne yaparlarsa yapınlar bu daha yaşanmayacak. Halkımız, ne pahasına olursa olsun topraklarını gaspçı işgalcilere terk etmeyecek" diye konuştu.

YILMAZ: EKONOMİDE SERT İNİŞ OLMAYACAK

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz, Türkiye ekonomisindeki son gelişmelere ilişkin olarak EKONOMİ gazetesine kapsamlı açıklamalarda bulundu. Yılmaz, ekonomide yaşamaya işaret eden son göstergelerin "sert iniş" riskini içerip içermediği yönünde bir soruya, "Hayır, ekonomide sert iniş olmaz. Bu konuda bir tehlike görmüyoruz. Kısmi gerilemeler olabilir büyüme hızında ama negatif tarafa kesinlikle geçmeyiz" yanıtını verdi. Enflasyonla mücadele ederken bir taraftan da üretimi, yatırımı ve ihracatı mutlak artırmak istediklerini vurgulayan Yılmaz, "Büyümenin kompozisyonunu yatırım, üretim ağırlıklı hale getirme ve yatırımın, ihracatın payını artırma hedefimiz var. Tüketimin payını düşürürken, üretimin ve yatırımın ihracatın payını artırmak istiyoruz ki; bu da deflasyonist politikayla uyumlu bir büyüme stratejisi" diye konuştu.

"HAKSIZ VERGİ"YE İŞ DÜNYASI TEPKİSİ BÜYÜYOR

Uygulamadaki enflasyon değerlemesinin, şirket bilançolarında yaratacağı kâfital kazançların vergilendirilecek olmasına yönelik eleştiriler artıyor. Enflasyon düzenlemesiyle oluşacak ek yükün vergileme ilkelerine bağdaşmadığına işaret eden iş dünyası örgütleri, uygulamanın zorlu koşulları daha ağırlaşabileceği uyarısında

bulundu. İTO Başkanı Şekib Avdagiç'in EKONOMİ'ye yaptığı değerlendirme ve uyarıların ardından, başta **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** olmak üzere, birçok kentin ticaret ve **sanayi** odalarından da tepkiler geldi. Enflasyon muhasebesinin bu haliyle haksız vergileme niteliği taşıdığına ve işletmelerin içinde bulunduğu sıkıntılara daha da artıracığına dikkat çeken oda başkanları, getirisinden çok daha büyük ekonomik kayıplara yol açabilecek bu uygulamanın gözden geçirilmesi talebini dile getirdi.

MAAŞ VE ÜCRETLER "ASGARI" SEVİYESİNE İNİYOR

Türk-Alman Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Aykut Kibritçiçöğür'ün araştırmasına göre, Türkiye'deki maaş ve ücretler hızla asgari ücret seviyesine yaklaşıyor, gelir dağılımında da ciddi bir bozulma yaşanıyor. TEPAV'ın Tebliğler Serisi'nde yayımlanan araştırmada, özellikle son yıllarda artan enflasyonun etkisiyle asgari ücretin yükseltildiği, ancak diğer maaş ve ücretlerdeki artışın bu eğilime uyumlu gitmediği vurgulandı. Araştırmaya göre, 2001 yılında asgari ücretin 3,9 katı seviyesinde bulunan ortalama maaş 2023'te 1,4 katına indi. İmalat **sanayisindeki** ortalama ücret ise 4,7 katından 2022'de 1,8 kate geriledi. Ücret ve maaşların kişi başı getire oranı da 1,38 ve 1,05 seviyelerinden sırasıyla 0,56 ve 0,58'e indi

TÜRKİYE'DEN İRAK'A VİZE MUAFİYETİ
Türkiye-İrak Yüksek Düzeyli Güvenlik Mekanizması 4'üncü Toplantısı Ankara'da

gerçekleştirildi. Toplantı sonrası iki ülke arasında askeri, güvenlik işbirliği ve terörle mücadele dair mutabakat zaptı imzalandı. Konuya ilişkin basın toplantısında konuşan Dışişleri Bakanı Hakan Fidan, anlaşmada öngörülen ortak koordinasyon ve eğitim merkezleri marifetiyle işbirliğinin bir üst seviyeye taşınacağına söyledi. Fidan, terörle mücadele konusunda Irak ile geliştirilen anlayış birliğini, sahada somut adımlarla ilerletmenin arzu edildiğini belirtti. Diplomatik kaynaklar, Türkiye ile

Irak'ın, Bağdat'ta Ortak Güvenlik Koordinasyon Merkezi ve Başka'da Ortak Eğitim ve İşbirliği Merkezi kuracağını da bildirdi. Irak Başbakan Yardımcısı ve Dışişleri Bakanı Fuad Hüseyin ile ortak basın toplantısında konuşan Dışişleri Bakanı Fidan, Irak vatandaşlarına yönelik kişni vize muafiyeti uygulandığını da açıkladı. Fidan, 15 yaşından küçük ve 50 yaşından büyük Irak vatandaşlarına yönelik vize muafiyeti uygulamasının 1 Eylül'den itibaren başlayacağını duyurdu.

Dünya

Yeni pandemi korkusu: mpox

Dünya Sağlık Örgütü (WHO), çarşamba günü aldığı kararla Afrika'yı etkisi altına alan maymun çiçeği (Mpx) virüsünü salgını nedeniyle "küresel acil durum" ilan etti. WHO virüsün Burundi, Kenya, Ruanda ve Uganda'da yayılması sonucu iki yıl içinde ikinci kez küresel halk sağlığı acil durumu ilan etmiş oldu. DSÖ, kasım ayında yaptığı açıklamada, Kongo'da

virüsün cinsel yolla bulaştığını ilk kez doğrulamış, Afrikalı bilim insanları ise bu durumun hastalığın kontrol altına alınmasını zorlaştırabileceği uyarısında bulunmuştu. Ülkede bu yıl en büyük salgında 12 binden fazla vaka ve

en az 470 ölüm kaydedildi. Kongo Demokratik Cumhuriyeti'nde ve komşu ülkelere de görülen maymun çiçeği virüsü Afrika kıtasının dışına sıçradı. Avrupa'da da ilk vaka kaydedildi. İsviçre'de ilk maymun çiçeği vakasını doğruladı.

Bakanlık'ın, İsrail'e milyarlarca dolarlık yeni silah satışını onay vermesi Amerikan kamuoyunda bazı kesimlerin tepkisini topladı. Söz konusu silah satışına ilişkin açıklamaya tepkilerini dile getiren çok sayıda kişi, bu satışın Gazze'deki İsrail saldırılarını desteklemek olduğunu belirtti.

KÜRESEL ÇİP PAZARI 2.ÇEYREKTE 150 MİLYAR DOLARA YÜKSELDİ

Çip Endüstrisi Birliği'ne (SIA) göre, küresel çip pazarı ikinci çeyrekte geçen yıl aynı dönemine göre yüzde 18,3 ve ilk çeyreğe göre yüzde 4,5 artışla 150 milyar dolar değerine ulaştı. ABD çip pazarı 2024 yılı boyunca gösterdiği olağanüstü büyümeyi sürdürürken, geçen yıl aynı dönemine göre yüzde 42,8 oranında büyüdü. Asya çip pazarlarının büyümesi haff bir düşüş gösterse de Çin'de yıllık bazda yüzde 21,6, Çin ve Japonya hariç Asya-Pasifik'te ise yüzde 12,7 büyüme kaydedildi. Diğer taraftan Avrupa pazarı yüzde 11,2 oranında büyürken, Japonya pazarı ise yüzde 5 oranında küçüldü.

JAPONYA BÜYÜME VERİSİ PİYASALARA İYİ GELDİ

Japonya'nın ikinci çeyrek GSYİH'si yıllık bazda yüzde 3,1 oranında büyüyerek ve yüzde 2,1'lik büyüme tahminlerini de aştı. GSYH çeyrek bazda ise 0,8 artarak, ekonomistlerin 0,5'lik artış beklentisini aştı. Asya-Pasifik piyasaları, Japonya'nın ikinci çeyrekte beklentilerin üzerinde gelen GSYİH büyümesi ve Çin'in karışık ekonomik verilerinin ardından perşembe günü genel olarak yükseldi. Japonya'nın

Nikkei 225 endeksi ve daha geniş kapsamlı Topix endeksi 1'in üzerinde değer kazandı. ING Economics Asya-Pasifik araştırma bölgesel başkanı Robert Carnell, "GSYH verileri, gelir ve harcama arasındaki verimli döngünün daha belirgin hale geldiğine ancak makro politikalara ilişkin belirsizliğin arttığına işaret ediyor" dedi.

SUUDİ VELİHAHT PRENSİ SUİKASTTAN KORKUYOR

ABD medyasına göre, ABD ve İsrail ile anlaşmak üzere görüşmeler sürdüren Muhammed bin Salman, böyle bir anlaşma ile kendi hayatını riske attığını öne sürerek elini güçlendirmeye çalışıyor. Suudi Arabistan Velihaht Prensi Muhammed bin Selman'ın (MBS), İsrail ile normalleşme çabaları nedeniyle suikasta uğramaktan korktuğuna ABD'li Kongre üyelerine ifade ettiği bildirildi. Politico'nun haberine göre, görüşmelerle ilgili bilgi sahibi üç kaynağa atıfta bulunularak, Muhammed bin Selman'ın İsrail ile ilişkileri kurmaya devam etmek istediğini belirttiği ancak bunun hayatına mal olabileceğinden korktuğu aktarıldı.

UKRAYNA KARŞI SALDIRIDA

Özünde sızdı baskısını azaltmak isteyen Ukrayna'nın Rusya'ya başlattığı sınır dışı hareket sürerken, Rusya binlerce kişiyi tahliye etmeye devam ediyor. İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana Rus topraklarına yapılan bu en büyük yabancı saldırı olma özelliği taşıyan Ukrayna'nın harekâtı 4 Ağustos'ta başladı ve Ukrayna Devlet Başkanı Volodimir Zelenskiy geçtiğimiz günlerde 1000

kilometrekarelik Rus toprağını kontrol altına alındığını duyurdu. Kursk'un vali vekili Alexei Smirnov, 20 bin nüfuslu Glushkov bölgesinin tahliye edildiğini belirtirken, verilerine göre şimdiye kadar sınır bölgelerinden en az 200 bin kişi tahliye edildi. Ukraynalı ordu komutanı General Oleksandr Syrskyi ise 100'den fazla Rus askerinin esir alındığını bildirdi. Zelenskiy Kiev'in Kursk'ta 'stratejik hedefine' ulaştığını belirtilirken, esirlerin eninde sonunda Ukraynalı savaş esirleri karşılığında takas edileceğini söyledi.

GAZZE'DE ÖLÜ SAYISI 40 BİNİ GEÇTİ

Gazze Şeridi'ndeki Sağlık Bakanlığı 7 Ekim 2023'ten beri devam eden İsrail saldırılarında hayatını kaybeden Filistinlilerin sayısını 40 bin aştığını bildirdi. 92 bin kişiden fazla yaralı olduğu

belirtilirken, Filistin nüfusunun yüzde 85'i yerinden edildi. İsrail ordusu, Gazze'de öldürülenler arasında yaklaşık 15 bin Hamas militanı olduğunu söyledi ancak bu iddiaları destekleyecek bir kanıt sunmadı. Son raporlarda göre, Gazze'de Filistinliler yüksek açık riski altında ve yaklaşık 500 bin kişinin önümüzdeki aylarda en şiddetli açlık seviyesini yaşaması bekleniyor.

ABD, İSRAİL'E 20 MİLYAR DOLARLIK SİLAH SATIŞINI ONAYLADI

ABD yönetimi, Gazze'ye saldırıları devam eden İsrail'e toplam değeri 20 milyar doları aşan silah ve mühimmat satışına onay verdi. ABD'den İsrail'e satışına onay verilen 5 ayrı pakette savaş uçakları, havadan havaya füzeleer, tank ve top mühimmatları ile taktik araçlar yer aldı. ABD Dışişleri

İş dünyasından 'haksız vergi'ye tepki

ENFLASYON muhasebesinin haksız vergi oluşturduğunu belirten iş dünyası temsilcileri "yatırımların cezalandırılması" olarak niteledikleri uygulamanın gözden geçirilmesini istediler. **İSO Başkanı Erdal Bahçivan**, "Uygulama vergi prensipleriyle uyuşmuyor" dedi. ► **HABERİ SAYFA 5'TE**

İş dünyasından 'haksız vergi'ye tepki

ENFLASYON muhasebesinin haksız vergi oluşturduğunu savunan iş dünyası temsilcileri "yatırımların cezalandırılması" olarak nitelediği uygulamanın gözden geçirilmesini istedi. Yazılı açıklama yapan İSO Başkanı Erdal Bahçivan, "Karşılaştığımız enflasyon muhasebesi, vergi prensipleriyle uyumamaktadır" dedi. Ekonomi'nin habesine göre, Ağustos ayı içinde

yayınlanan kararlar uygulanması istenen enflasyon muhasebesinin reel sektör açısından haksız vergi oluşturacağını net bir şekilde görüldüğünü vurgulayan Bahçivan, şu görüşleri paylaştı: "Hükümetimiz tarafından uygulanmakta olan Orta Vadeli Programın sabırla ve başarıyla adım adım ilerlediği böylesi bir dönemde; sanayicimizin bu programın en büyük yükünü

çektikleri unutulmamalıdır. Bu nedenle; ülkesine ve ülkesinin geleceğine güvenip, karşılığı bu boyutuyla ancak orta ve uzun vadede alınacak olan yatırımların bir gelir ve kazançta ulaşmadan, adeta bir varlık değerlendirmesi vergisi altında enflasyon muhasebesinin uygulanacak olmasının, vergi prensipleri ile uyumadığını düşünüyorum." Haber Merkezi

40 Ekonomik Göstergeler

Dönemsel Ekonomik Göstergeler

Tüketici fiyat endeksi (TÜFE) yıllık %61,78; aylık %3,23 arttı

TÜFE'deki değişim 2024 yılı Temmuz ayında bir önceki aya göre %3,23; bir önceki yılın Aralık ayına göre %28,76; bir önceki yılın aynı ayına göre %61,78 ve 12 aylık ortalamalara göre %65,93 olarak gerçekleşti

Bir önceki yılın aynı ayına göre en az artış gösteren ana grup %39,57 ile giyim ve ayakkabı oldu. Buna karşılık, bir önceki yılın aynı ayına göre artışın en yüksek olduğu ana grup ise %104,50 ile eğitim oldu. Ana harcama grupları itibarıyla 2024 yılı Temmuz ayında bir önceki aya göre azalan ana grup %2,58 ile giyim ve ayakkabı oldu. Buna karşılık, 2024 yılı Temmuz ayında bir önceki aya göre artışın en yüksek olduğu ana grup ise %8,08 ile konut oldu (ana harcama gruplarına göre endeksler, ağırlıklar ve değişim oranları Ek Tablo-1'dedir)

Endekste kapsanan 143 temel başlıktan 2024 yılı Temmuz ayı itibarıyla, 24 temel başlığın endeksinde düşüş gerçekleşirken, 4 temel başlığın endeksinde değişim olmadı. 115 temel başlığın endeksinde ise artış gerçekleşti. İşlenmemiş gıda ürünleri, enerji, alkollü içkiler ve tütün ile altın hariç TÜFE'deki değişim, 2024 yılı Temmuz ayında bir önceki aya göre %2,47; bir önceki yılın Aralık ayına göre %28,48; bir önceki yılın aynı ayına göre %60,31 ve 12 aylık ortalamalara göre %68,37 olarak gerçekleşti.

TÜFE değişim oranları (%), Temmuz 2024

	Temmuz 2022	Temmuz 2023	Temmuz 2024
Bir önceki aya göre değişim oranı	2,37	9,49	3,23
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı	45,72	31,14	28,76
Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı	79,6	47,83	61,78
12 aylık ortalamalara göre değişim oranı	49,65	57,45	65,93

Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) yıllık %41,37; aylık %1,94 arttı

Yİ-ÜFE 2024 yılı Temmuz ayında bir önceki aya göre %1,94; bir önceki yılın Aralık ayına göre %21,81; bir önceki yılın aynı ayına göre %41,37 ve 12 aylık ortalamalara göre %47,55 artış gösterdi

Sanayinin dört sektörünün yıllık değişimleri; madencilik ve taş ocakçılığında %60,34 artış, imalatta %41,84 artış, elektrik, gaz üretimi ve dağıtımında %25,27 artış ve su temininde %75,40 artış olarak gerçekleşti. Ana sanayi gruplarının yıllık değişimleri; ara mallarında %36,96 artış, dayanıklı tüketim mallarında %49,78 artış, dayanıksız tüketim mallarında %55,41 artış, enerjide %31,09 artış ve sermaye mallarında %40,06 artış olarak gerçek-

leşti. Sanayinin dört sektörünün aylık değişimleri; madencilik ve taş ocakçılığında %1,55 artış, imalatta %1,42 artış, elektrik, gaz üretimi ve dağıtımında %7,37 artış ve su temininde %5,28 artış olarak gerçekleşti. Ana sanayi gruplarının aylık değişimleri; ara mallarında %1,57 artış, dayanıklı tüketim mallarında %1,20 artış, dayanıksız tüketim mallarında %0,58 artış, enerjide %6,28 artış ve sermaye mallarında %1,78 artış olarak gerçekleşti.

Yİ-ÜFE değişim oranları (%), Temmuz 2024

	Temmuz 2022	Temmuz 2023	Temmuz 2024
Bir önceki aya göre değişim oranı	5,17	8,23	1,94
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı	70,04	24,27	21,81
Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı	144,61	44,5	41,37
12 aylık ortalamalara göre değişim oranı	97,3	78,51	47,55

Haziran ayında genel ticaret sistemine göre ihracat %8,3; ithalat %4,4 azaldı İhracat 2024 yılı Haziran ayında, bir önceki yılın aynı ayına göre %8,3 azalarak 19 milyar 49 milyon dolar, ithalat %4,4 azalarak 24 milyar 920 milyon dolar olarak gerçekleşti

Türkiye İstatistik Kurumu ile Ticaret Bakanlığı iş birliğiyle genel ticaret sistemi kapsamında üretilen geçici dış ticaret verilerine göre ihracat 2024 yılı Ocak-Haziran döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre %2,6 artarak 126 milyar 278 milyon dolar, ithalat %8,4 azalarak 168 milyar 869 milyon dolar olarak gerçekleşti.

Enerji ürünleri ve parasal olmayan altın hariç ihracat, 2024 Haziran ayında %9,4 azalarak 19 milyar 404 milyon dolardan, 17 milyar 584 milyona geriledi.

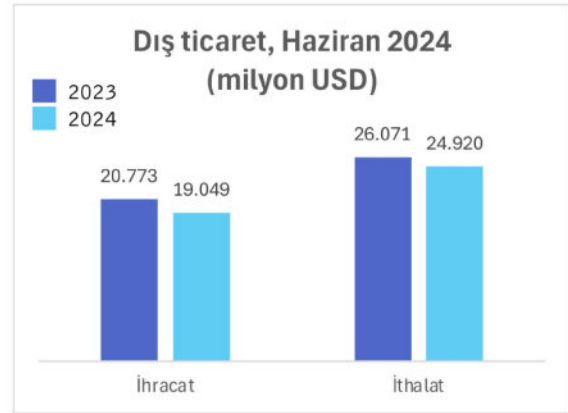
Haziran ayında enerji ürünleri ve parasal olmayan altın hariç ithalat %2,7 azalarak 19 milyar 853 milyondan, 19 milyar 308 milyona geriledi.

Enerji ürünleri ve parasal olmayan altın hariç dış ticaret açığı Haziran ayında 1 milyar 725 milyon dolar olarak gerçekleşti. Dış ticaret hacmi %6,0 azalarak 36 milyar 892 milyon dolar olarak gerçekleşti. Söz konusu ayda enerji ve altın hariç ihracatın ithalatı karşılama oranı %91,1 oldu.

Haziran ayında dış ticaret açığı bir önceki yılın aynı ayına göre %10,8 artarak 5 milyar 298 milyondan, 5 milyar 871 milyona yükseldi. İhracatın ithalatı karşılama oranı 2023 Haziran ayında %79,7 iken, 2024 Haziran ayında %76,4'e geriledi.

Ocak-Haziran döneminde dış ticaret açığı %30,5 azalarak 61 milyar 325 milyondan, 42 milyar 591 milyona geriledi. İhracatın ithalatı karşılama oranı 2023 Ocak-Haziran döneminde %66,8 iken, 2024 yılının aynı döneminde %74,8'e yükseldi.

Ekonomik faaliyetlere göre ihracatta, 2024 Haziran ayında imalat sanayinin payı %94,3; tarım, ormancılık ve balıkçılık sektörünün payı %3,6; madencilik ve taşocakçılığı sektörünün payı %1,6 oldu. Ocak-Haziran döneminde ekonomik faaliyetlere göre ihracatta imalat sanayinin payı %94,3, tarım, ormancılık ve balıkçılık sektörünün payı %3,7, madencilik ve taşocakçılığı sektörünün payı %1,6 oldu.

Geniş ekonomik gruplar sınıflamasına göre ithalatta, 2024 Haziran ayında ara malların payı %69,7; sermaye malların payı %14,9 ve tüketim malların payı %15,3 oldu. İthalatta, 2024 Ocak-Haziran döneminde ara malların payı %70,0, sermaye malların payı %14,6 ve tüketim malların payı %15,3 oldu.

Haziran ayında en fazla ihracat yapılan ülke Almanya, en fazla ithalat yapılan ülke Çin olmaya devam etti

Haziran ayında ihracatta ilk sırayı Almanya aldı. Almanya'ya yapılan ihracat 1 milyar 555 milyon dolar olurken, bu ülkeyi sırasıyla; 1 milyar 287 milyon dolar ile ABD, 1 milyar 59 milyon dolar ile Birleşik Krallık, 984 milyon dolar ile İtalya, 853 milyon dolar ile Irak takip etti. İlk 5 ülkeye yapılan ihracat, toplam ihracatın %30,1'ini oluşturdu.

Ocak-Haziran döneminde ihracatta ilk sırayı Almanya aldı. Almanya'ya yapılan ihracat 10 milyar 201 milyon dolar olurken, bu ülkeyi sırasıyla; 7 milyar 785 milyon dolar ile ABD, 6 milyar 962 milyon dolar ile Birleşik Krallık, 6 milyar 454 milyon dolar ile İtalya ve 6 milyar 241 milyon dolar ile Irak takip etti. İlk 5 ülkeye yapılan ihracat, toplam ihracatın %29,8'ini oluşturdu.

İthalatta Çin ilk sırayı aldı. Haziran ayında Çin'den ya-

42 Ekonomik Göstergeler

pılan ithalat 3 milyar 394 milyon dolar olurken, bu ülkeyi sırasıyla; 2 milyar 948 milyon dolar ile Rusya Federasyonu, 1 milyar 930 milyon dolar ile Almanya, 1 milyar 190 milyon dolar ile ABD, 1 milyar 169 milyon dolar ile İtalya izledi. İlk 5 ülkeden yapılan ithalat, toplam ithalatın %42,7'sini oluşturdu.

Ocak-Haziran döneminde ithalatta ilk sırayı Rusya aldı. Rusya Federasyonu'ndan yapılan ithalat 22 milyar 41 milyon dolar olurken, bu ülkeyi sırasıyla; 21 milyar 281 milyon dolar ile Çin, 12 milyar 765 milyon dolar ile Almanya, 9 milyar 675 milyon dolar ile İtalya, 8 milyar 135 milyon dolar ile ABD izledi. İlk 5 ülkeden yapılan ithalat, toplam ithalatın %43,8'ini oluşturdu.

Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış seriye göre ihracat %7,5 azaldı

Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış seriye göre; 2024 Haziran ayında bir önceki aya göre ihracat %7,5 azalırken, ithalat %2,6 arttı. Takvim etkilerinden arındırılmış seriye göre ise; 2024 yılı Haziran ayında bir önceki yılın aynı ayına göre ihracat %3,7 azalırken, ithalat %1,2 arttı.

Yüksek teknoloji ürünlerin imalat sanayi ihracatı içindeki payı %4,1 oldu

Haziran ayında imalat sanayi ürünlerinin toplam ihracattaki payı %94,3; yüksek teknoloji ürünlerinin imalat sanayi ürünleri ihracatı içindeki payı %4,1 oldu. Ocak-Haziran döneminde imalat sanayi ürünlerinin toplam ihracattaki payı %94,3; Ocak-Haziran döneminde yüksek teknoloji ürünlerinin imalat sanayi ürünleri ihracatı içindeki payı %3,5 olarak ortaya çıktı.

Haziran ayında imalat sanayi ürünlerinin toplam ithalattaki payı %81,7; yüksek teknoloji ürünlerinin imalat sanayi ürünleri ithalatı içindeki payı %10,8 oldu. Ocak-Haziran döneminde imalat sanayi ürünlerinin toplam ithalattaki payı %80,7; Ocak-Haziran döneminde yüksek teknoloji ürünlerinin imalat sanayi ürünleri ithalatı içindeki payı %10,9 olarak ortaya çıktı.

Özel ticaret sistemine göre ihracat, 2024 yılı Ocak-Haziran döneminde, bir önceki yılın aynı dönemine göre %1,8 artarak 114 milyar 209 milyon dolar, ithalat %9,0 azalarak 157 milyar 380 milyon dolar olarak gerçekleşti.

Ocak-Haziran döneminde dış ticaret açığı %29,0 azalarak 60 milyar 784 milyon dolardan, 43 milyar 171 milyon dolara geriledi. İhracatın ithalatı karşılama oranı 2023 Ocak-Haziran döneminde %64,9 iken, 2024 yılının aynı döneminde %72,6'ya yükseldi.

Hizmet Üretici Fiyat Endeksi (H-ÜFE) yıllık %77,41; aylık %5,30 arttı

H-ÜFE 2024 yılı Haziran ayında bir önceki aya göre %5,30 artış, bir önceki yılın Aralık ayına göre %37,96 artış, bir önceki yılın aynı ayına göre %77,41 artış ve on iki aylık ortalamalara göre %81,16 artış gösterdi

Bir önceki yılın aynı ayına göre, ulaştırma ve depolama hizmetlerinde %73,02 artış, konaklama ve yiyecek hizmetlerinde %78,98 artış, bilgi ve iletişim hizmetlerinde %79,69 artış, gayrimenkul hizmetlerinde %80,04 artış, mesleki, bilimsel ve teknik hizmetlerde %86,10 artış, idari ve destek hizmetlerde %80,71 artış gerçekleşti.

Bir önceki aya göre, ulaştırma ve depolama hizmetlerinde %4,51 artış, konaklama ve yiyecek hizmetlerinde %6,98 artış, bilgi ve iletişim hizmetlerinde %5,66 artış, gayrimenkul hizmetlerinde %10,75 artış, mesleki, bilimsel ve teknik hizmetlerde %0,95 artış, idari ve destek hizmetlerde %7,28 artış gerçekleşti.

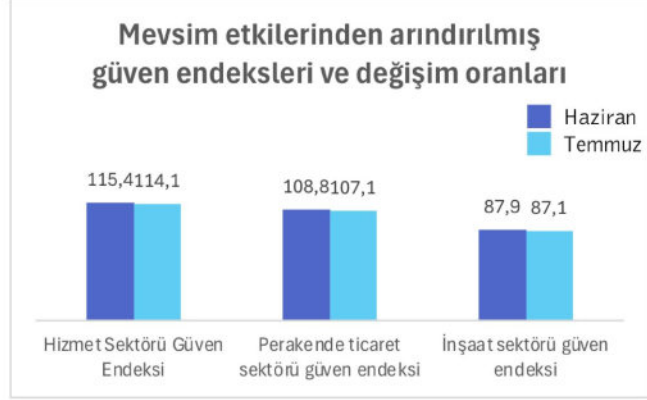
TÜFE değişim oranları (%), Temmuz 2024

	Haziran 2022	Haziran 2023	Haziran 2024
Bir önceki aya göre değişim oranı	7,34	9,57	5,3
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı	49,08	40,88	37,96
Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı	91,27	68,9	77,41
12 aylık ortalamalara göre değişim oranı	61,85	82,2	81,16

Güven endeksi hizmet sektöründe %1,1 azaldı, perakende ticaret sektöründe %1,5 azaldı, inşaat sektöründe %0,9 azaldı

Mevsim etkilerinden arındırılmış güven endeksi Temmuz ayında bir önceki aya göre; hizmet sektöründe %1,1 oranında azalarak 114,1 değerini, perakende ticaret sektöründe %1,5 oranında azalarak 107,1 değerini ve inşaat sektöründe %0,9 oranında azalarak 87,1 değerini aldı.

Aylık en yüksek reel getiri BIST 100 endeksinde oldu

Aylık en yüksek reel getiri, yurt içi üretici fiyat endeksi (Yİ-ÜFE) ile indirgenildiğinde %2,19; tüketici fiyat endeksi (TÜFE) ile indirgenildiğinde ise %0,91 oranlarıyla BIST 100 endeksinde gerçekleşti

Yİ-ÜFE ile indirgenildiğinde; yatırım araçlarından külçe altın %1,81; Devlet İç Borçlanma Senetleri (DİBS) %1,55 ve mevduat faizi (brüt) %1,37 oranında yatırımcısına reel getiri sağlarken; Euro %0,20 ve Amerikan Doları %0,86 oranlarında yatırımcısına kaybettirdi. TÜFE ile indirgenildiğinde ise; külçe altın %0,54; DİBS %0,28 ve mevduat faizi (brüt) %0,11 oranlarında yatırımcısına reel getiri sağlarken; Euro %1,44 ve Amerikan Doları %2,10 oranlarında yatırımcısına kaybettirdi.

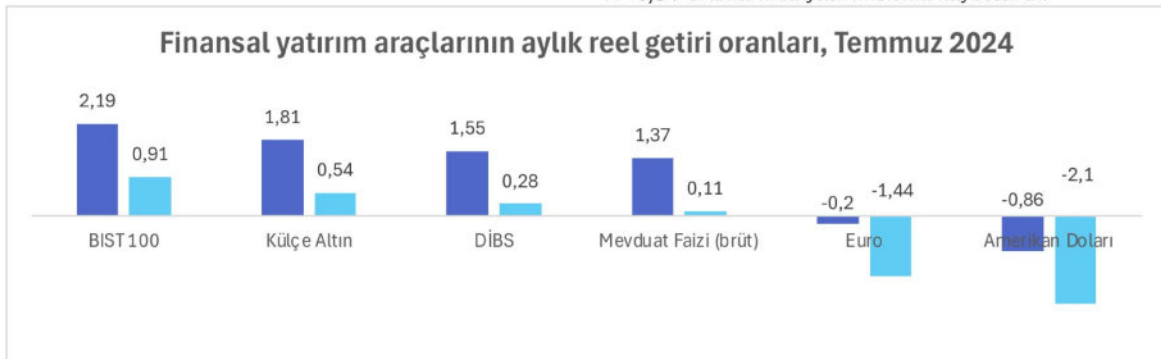
BIST 100 endeksi, üç aylık değerlendirmede; Yİ-ÜFE ile indirgenildiğinde %7,70; TÜFE ile indirgenildiğinde ise %4,64 oranlarında yatırımcısına en yüksek reel getiri sağlayan yatırım aracı oldu. Aynı dönemde külçe altın, Yİ-ÜFE ile indirgenildiğinde %3,46; TÜFE ile indirgenildiğinde ise %6,21 oranlarında yatırımcısına en çok kaybettiren yatırım aracı oldu.

Altı aylık değerlendirmeye göre BIST 100 endeksi; Yİ-ÜFE ile indirgenildiğinde %16,49; TÜFE ile indirgenildiğinde

ise %12,92 oranlarında yatırımcısına en yüksek reel getiri sağlayan yatırım aracı olurken; aynı dönemde Euro, Yİ-ÜFE ile indirgenildiğinde %7,09; TÜFE ile indirgenildiğinde ise %9,94 oranlarında yatırımcısına en çok kaybettiren yatırım aracı oldu.

Finansal yatırım araçları yıllık olarak değerlendirildiğinde BIST 100 endeksi; Yİ-ÜFE ile indirgenildiğinde %18,54; TÜFE ile indirgenildiğinde ise %3,59 oranlarında yatırımcısına en yüksek reel getiri sağlayan yatırım aracı oldu.

Yıllık değerlendirmede, Yİ-ÜFE ile indirgenildiğinde; yatırım araçlarından külçe altın %7,80 oranında yatırımcısına reel getiri sağlarken; Amerikan Doları %12,24; Euro %13,97; mevduat faizi (brüt) %15,44 ve DİBS %32,02 oranlarında yatırımcısına kaybettirdi. TÜFE ile indirgenildiğinde külçe altın %5,80; Amerikan Doları %23,31; Euro %24,82; mevduat faizi (brüt) %26,11 ve DİBS %40,59 oranlarında yatırımcısına kaybettirdi.

44 Ekonomik Göstergeler

Geride bıraktığımız Haziran ve Temmuz aylarında küresel piyasalarda yaşanan hareketleri anlamlandırmak için enflasyon, istihdam ve imalat endeksi verileri ile gelişmiş ülke merkez bankalarının faiz kararları ve söylemleri takip edildi. Bu dönemde de jeopolitik risklerin artması nedeni ile küresel endekslerde kayıplar yaşandığı izlendi ancak gerilimlerin azalmasıyla beraber küresel risk iştahı gücünü korumaya devam etmiştir. Gelişmiş ülke borsalarında son dönemde yaşanan ralli ile yeni zirveler görülmeye devam edildiği izlenmiştir, ancak bu hareket gelişmekte olan ülke borsaları için sınırlı kalmıştır. FED faiz politikalarında piyasa beklentilerine paralel hareket ederken; yüksek seyreden tahvil, bono ve para piyasası enstrümanlarının faizleri yatırımcı gözünde cazibesini koruyor. VIX Endeksinde Haziran ayı içinde 12 puan seviyelerine kadar gerilerken, ABD hisse senedi piyasaları için risk iştahını gösteren bu endeksin Haziran ayında hisse senedi piyasalarında alışları beraberinde getirdiği izlendi. Temmuz ayında ise 20 seviyelerine kadar yükseliş izlenmiştir ve hisse senedi piyasalarında yeni en yüksek seviyeler görüldüğü izlenmiştir. Değerli metallerde Ons altın Haziran ayı içinde yatay hareket göstererek 2.300 ABD doları seviyelerinde izlenmiştir. Temmuz ayı içinde Ons altın fiyatı 2.500 ABD doları seviyelerine kadar yükselerek tüm zamanların en yüksek değerini gördüğü izlenmiştir. Brent petrol Haziran ayı içinde %9 oranında yükseliş kaydederken ve Temmuz ayı

Aktif Portföy Araştırma Uzmanı Sefa Mete

“Rezervlerde devam eden artış, yabancı sermayenin çeşitli iş kolları aracılığı ile ülkeye girmesi beklentisi ve iç talebi soğutmaya yönelik yapılan düzenlemeler fiyat istikrarının hedeflenen zaman aralığında tesisini desteklemektedir.”

sonlarında 81 ABD Doları seviyelerine hareketi izlenmiştir.

Küresel piyasalarda Haziran ve Temmuz aylarına dair piyasa hareketlerini detaylandırmak gerekirse: MSCI Dünya Hisse Senedi Endeksi (MXWO) Haziran ayında %1,7 değer kazanırken; Temmuz ayında ise yatay hareket göstermiştir. MSCI Gelişmekte Olan Ülkeler Hisse Senedi Endeksi (MXEF) ise Haziran ve Temmuz aylarında yatay hareket gösterirken Temmuz ayı içinde 1124 seviyesine kadar yükseliş kaydedtiği de izlenmiştir. ABD 10 yıllık tahvil faizleri Haziran ayında düşüş göstererek 4,40 seviyesine kadar gerilemiştir. Mayıs ayında Nisan ayında gösterdiği yükselişinin büyük bir kısmını geri aldığı izlenmiştir ve Temmuz ayında 4,00 seviyeleri görülmüştür. (Haziran başı: %4,40 Haziran Sonu: %4,40, Temmuz sonu: %4). ABD 2 ve 10 yıllık tahvilleri arasındaki spread Haziran ayında 30bps seviyelerindeyken; Temmuz ayında da 50bps seviyelerine kadar yükselmiştir 38bps seviyelerinde izlenmektedir. ABD Doları Endeksi (DXY) Haziran ayında 106 seviyelerine yükselmiştir. Endeks Temmuz düşüş eğilimi gösterirken 104 seviyeleri izlenmiştir. Yurtiçinde ana gündem maddesi enflasyon olmaya devam ediyor. Haziran ayında yıllık TÜFE artışı %71,60; Temmuz ayında ise %61,78 olarak açıklandı. Yıllık ÜFE artışı ise Haziran ve Temmuz aylarında sırasıyla %50,09 ve %41,37 seviyelerinde gerçekleşti. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) Haziran ve Temmuz aylarında faizi sabit tuttu. Mayıs ayına ait PPK karar metninde TCMB, enflasyonun sunulan son Enflasyon Raporundaki görünüm ile uyumlu hareket ettiğini belirtmişti. Açıklanan Haziran ve Temmuz enflasyon verilerine bakıldığında bu

rapor ile uyumlu şekilde ilerlediği gözlemlenmiştir. KKM hesaplarına yönelik düzenlemeler ile dövizden TL cinsinden varlıklar ve TL vadeli mevduat hesaplarına geçiş süreci desteklenmektedir. Bu çerçevede rezervlerde devam eden artış, yabancı sermayenin çeşitli iş kolları aracılığı ile ülkeye girmesi beklentisi ve iç talebi soğutmaya yönelik yapılan düzenlemeler fiyat istikrarının hedeflenen zaman aralığında tesisini desteklemektedir.

Yurtiçi piyasalarda Haziran ve Temmuz ayı piyasa hareketlerini detaylandırmak gerekirse: BIST-100 Endeksi Haziran ayında yatay hareket gösterirken, Temmuz ayında 11.100 seviyelerine kadar yükselmesine rağmen ayı yatay seviyelerde kapattığı izlenmiştir. Tahvil faizlerinde Haziran ve Temmuz aylarında hem kısa hem uzun tarafta yükseliş gözlenmemiştir. USDTRY paritesi Haziran Temmuz aylarında sınırlı yükseliş izlenmiştir

Ağustos ayında küresel piyasalar için beklentimiz, son dönemde iyileşen risk algısıyla beraber hisse senedi piyasalarında yaşanan yükselişin devam etmesi yönündedir. FED ve ECB'den gelecek faiz kararlarına dair adım ve söylemler piyasaların odağında olmaya devam ederken makro veri akışını takip ediyor olacağız.

Yurtiçi piyasalar için genel beklentimiz, yurtdışı piyasalarda yaşanacak sektörel ve makro hareketlerin yansımalarının yurtiçinde de karşılık bulmasıdır. Yurtdışı haber akışına ek olarak, enflasyon verisi, PPK toplantıları ve para politikası gelişmeleri yakından takip edilmelidir.

06.08.2024

İş Portföy Araştırma Bölüm Uzmanı Ekin Zihni
"Türkiye'nin kredi notunda artırımların devamını bekliyoruz."

Yılın ilk çeyreğinde büyük ölçüde iç talep destekli güçlü bir büyüme kaydeden Türkiye ekonomisi ikinci çeyrekte hız kesti, üçüncü çeyreğin başında da bu hız kaybı devam etti. İkinci çeyrekte ortalama 48,5 değerini alan **İstanbul Sanayi Odası** imalat PMI temmuz ayında 47,2'ye geriledi ve sektördeki daralmanın derinleştiğini gösterdi. Ek olarak iç talebin gücünü yansıtan göstergeler de temmuzda zayıflamaya devam etti. Geçtiğimiz yılın temmuz ayındaki asgari ücret artışı, kurdaki yükseliş ve vergi artırımları nedeniyle aylık bazda oldukça yüksek bir enflasyon görülmüştü. Bu nedenle haziran ayında %71,6'ya inen yıllık enflasyon temmuz ayında bu lehte baz etkisinin desteğiyle %61,8'e düştü. Yıllık enflasyondaki gerilemenin yılın kalanında da devam etmesini ve yıl sonunda %44,5'e inmesini bekliyoruz. Enflasyonun ana eğilimine dair göstergelerde sınırlı iyileşme devam etse de TCMB'nin faiz indirimini değerlendireceği seviyeye henüz gelinmediğini düşünüyoruz. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) haziran ve temmuz aylarındaki toplantılarında politika faizini %50'de sabit tuttu. Faizin sabit tutulduğu diğer toplantılarda olduğu üzere karara gerekçe olarak parasal sıkılaşmanın gecikmeli etkileri gösterildi. Bu dönemde makro ihtiyatı politika çerçevesini sadeleştiren adımlar atıldı. İlk olarak ihracatçıların TCMB'ye zorunlu döviz devir oranı %40'tan %30'a düşürüldü. Şirketlerin KKM'den elde ettikleri kambiyo kazançlarının kurumlar vergisinden muaf olması uygulaması sonlandırıldı, %0 olan dövizden dönüşümlü KKM'deki stopaj oranı vadelere göre değişecek şekilde %5 ile %7,5'e yükseltildi. Yabancı para kredilerdeki hızlanmayı frenlemek adına aylık büyüme sınırı aşağı

yönlü revize edildi. TCMB'nin piyasadan yoğun döviz alımı ile sistemde oluşan TL likidite fazlasının sterilize edilmesi amacıyla ters swap işlemlerine başlanmasına karar verildi. Kredi derecelendirme kuruluşu Moody's yaklaşık 10 yılın ardından Türkiye'nin kredi notunu 2 kademe artırdı. Not artırımına gerekçe olarak sıkı para politikası ve dış kırılganlıkların azalması gösterildi. Mayıs sonunda 45,4 milyar dolar olan net uluslararası rezervler temmuz sonunda 47,5 milyar dolara sınırlı şekilde yükseldi. Bu dönemde rezervlerdeki artış sınırlı kalsa da rezervlerin kompozisyonundaki iyileşme çok daha belirgindi. Haziran ayında yatırım algısının iyileşmesi adına uzun süredir gündemde yer alan Türkiye'nin FATF'nin (Mali Eylem Görev Gücü) gri listesinden çıkması da gerçekleşti. Portföy akımları açısından ilk etapta belirgin bir hızlanma yaratmayabileceğini, ancak yerli şirketlerin yurt dışı ile faaliyetleri, karşılıklı finansal aktarımlar ve genel risk algısı açısından oldukça olumlu bir gelişme olduğunu değerlendiriyoruz. Türkiye'nin kredi notunda artırımların devamını bekliyoruz.

Küresel bileşik PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) bu yılın ilk çeyreğindeki ortalama 52 değerinin ardından ikinci çeyrekte 53 değerini aldı ve aktivitede hızlanma olduğunu yansıttı. Küresel ekonomiye dair veriler imalat sektöründe zayıflık olduğunu, hizmet sektörünün ise sürükleyici konumunda kalmaya devam ettiğini gösteriyor. Fed haziran ayındaki toplantısında faizleri sabit tuttu ve komitenin bu yılın kalanı için faiz indirim beklentisini 3'ten 1'e indirdi. Temmuz ayının sonunda ise eylül ayındaki toplantı için ilk indirim sinyalini verdi. Bu

toplantının ardından ABD'de istihdamda yönelik açıklanan veriler istihdam piyasasında beklentilerden çok daha hızlı şekilde bozulmaya işaret etti ve Fed'in eylül için faiz indirim sinyaline karşın piyasalarda sıkı para politikasının ekonomi üzerindeki baskılayıcı etkisinin hissedildiği yönünde fiyatlandı. Fed'den bu yılın kalanı için piyasada beklenen faiz indirim miktarı 120 baz puanı dahi aştı. 31 Temmuz'daki Fed toplantısına kadar beklentiler içinde dahi yer almayan eylül ayı için 50 baz puanlık indirim fiyatlaması, ana beklentiye evrildi. Orta Doğu'da artan jeopolitik riskler nedeniyle altın yatırımcılar açısından güvenli liman olmayı sürdürdü ve ağustos ayı başında tarihi zirve seviyelerini test etti. ABD'de ekonomik aktivitede yavaşlama küresel ölçekte talep endişesini besleyerek petrol fiyatının da gerilemesine sebep oldu. Ayrıca ağustos ayı başında BoJ'un beklentilerden daha fazla sıkılaşması, hisse senedi ve kur piyasalarında endişeye yol açtı. Ek olarak ABD'de kasım ayındaki başkanlık seçimi de piyasaların odağında kaldı. ABD Başkanı Biden adaylıktan çekildiğini açıkladı ve başkan yardımcısı Harris başkan adayı oldu. Anketlerde Demokrat Parti'nin adayı olan Harris'in Cumhuriyetçi Parti'nin adayı olan Trump'ın önünde olduğu gözleniyor.

06.08.2024

46 Ekonomik Göstergeler

Ata Portföy**"Varlık dağılımında tl sabit getiri ve altın ağırlığını %5'er artırıyoruz."**

Varlık dağılımımızın %70 Türk Lirası, %30 döviz olan ana çerçevesini koruyoruz. TL varlık dağılımımızda %35 hisse senedi ağırlığını %30'a indirirken, TL sabit getirili faiz tarafını %35'ten %40'a çıkartıyoruz. Döviz tarafında ise global tematik fonlardaki ağırlığımızı %20'den %15'e indirirken, altın ağırlığımızı %10'dan %15'e yükseltiyoruz.

Ağırlık arttırmayı önerdiğimiz sabit getirili fonlarımız arasında, AAL - Ata Portföy Para Piyasası Fonu'muzun 2004 yılı ilk 7 ay kümülatif getirisi %30,3 olurken; sabit getirili ağırlıklı değişken fonlarımızdan AUT - Ata Portföy Dengeli Değişken Fon, ilk 7 ayda %34,2; AAK - Ata Portföy Çoklu Varlık Değişken Fon ise %41,6 getiri sağladı. PKF - Ata Portföy Altın Katılım Fonu'muzun yıl başından beri getirisi %31,0 oldu. (İlk 7 ayda Dolar/TL kur artışı %12,4 oldu. 5 Ağustos'ta açıklanacak Temmuz ayı enflasyonu %3 gelirse, ilk 7 ayın toplam TÜFE enflasyonu %28,5 olacak.)

Piyasalar FED'in Eylül toplantısında faizi indirmesine kesin gözüyle bakıyor, hatta yıl sonundan önce toplam 3 adet indirimin olabileceği de fiyatlanıyor. FED için enflasyon ve istihdam verileri faizlerinin indirme hızı hakkında en büyük yön belirleyici olmaya devam ederken, Kasım ayındaki ABD seçimlerinin sonuçları da önümüzdeki dönem ABD piyasalarının yönü açısından belirleyici olacak. ABD piyasalarında 2024 yılındaki yükselişte "Muhteşem 7"li olarak tanımlanan Microsoft, Apple, Nvidia, Amazon, Alphabet (Google), Tesla, Meta (Facebook) hisse grubunun önemli katkısı var. Bunların dışında kalan hissele-

rin heyecan verici bir katkısının olmadığını görüyoruz. ABD bir faiz indirim döngüsüne başlayacak olsa da faiz indirimlerinin beklenildiği hızda olmamasının piyasalar açısından bir risk olduğunu düşünüyoruz. Global jeopolitik risklerin giderek artması ve düşen ABD reel faizlerinin altının hem güvenli bir liman hem pozitif getiri ile portföylere katkı sağlayacağını düşünüyoruz.

Enflasyonla mücadele programının hiçbir taviz vermeden devam ettirilmesinin elzem olduğunu, bununla birlikte Merkez Bankası'nın tahminlerin ötesinde iyileşmesinin ve cari açığın %3'lerin altında seyrediyor olmasının; Türk Lirası'nın Dolar ve Euro'ya karşı güçlü performansının önümüzdeki dönemde de sürdüreceğine olan inancımızı destekleyen en önemli makro göstergeler. Yılbaşından beri %48 getirisi ile portföylere en büyük katkıyı sağlayan Türk hisse senetlerinin 2024'teki en büyük hikayesi, uygulanan rasyonel ekonomik politikaların yıllar sonra ülke kredi notunun artmasının sağladığı kredibilite oldu. Uygulanan sıkı para politikası ve enflasyon muhasebesine geçişin ise şirketlerin kârlarını olumsuz etkilediğini ve yavaşlayan ekonomik aktivitenin etkisini birkaç çeyrek daha bilançolarında göreceğimizi düşünüyoruz. Bu sebeple cazip risksiz getiri sağlayan TL sabit getirili enstrümanların ağırlığını bu ayki portföye dağılımı önerimizde 5 puan artırarak %40'a çıkartırken, yerli hisse oranımızı %30'a indiriyoruz.

01.08.2024

◆ İş dünyası, varlığı cezalandıran vergi sisteminin sorunlara yol açabileceğini ifade etti

Yeni yatırımlarda 'enflasyon muhasebesi' tedirginliği

GÜLCİHAN ALTINKAYA

İş dünyası temsilcileri, 27 Ağustos 2024 tarihinde devreye alınacak enflasyon muhasebesine ilişkin açıklamalarda bulundu. Enflasyon muhasebesinin yeni yatırımları olumsuz etkileyeceğini belirten iş dünyası, aynı zamanda düzenlemenin haksız vergi oluşturduğunu ifade ettiler. İş dünyası, varlığı cezalandıran vergi sisteminin sorunlara yol açabileceğini belirterek, verginin gerçekleşen gelir üzerinden alınması gerektiğini söylediler.

Yorgancılar: Enflasyon muhasebesi ile ilgili endişelerimiz var

Enflasyon muhasebesi ile ilgili endişelerinin bulunduğunu belirten Ege Bölgesi Sanayi Odası (EBSO) Yönetim Kurulu Başkanı Ender Yorgancılar, finansmana erişimin oldukça zorlaştığı günümüzde, enflasyon kaynaklı fiktif gelirler nedeniyle, kaynakların vergiye ayrılmak durumunda kalınması, yatırım yapma iştahını önemli ölçüde olumsuz etkileyeceğini hatırlattı. Yorgancılar, "Yani, enflasyon muhasebesi bu hali ile özellikle özkaynağı yetersiz olan mükelleflerin, yüzde 99'u KOBİ'lerden oluşan işletmelerimizin vergi ödemesine ve özkaynakların-

✓ **Enflasyon muhasebesinin yeni yatırımları olumsuz etkileyeceğini belirten iş dünyası, aynı zamanda düzenlemenin haksız vergi oluşturduğunu ifade ettiler.**

nın daha da yetersiz hale gelmesine neden olacak. İçinde bulunduğumuz süreçte, ek bir vergi yükü oluşturulması haksız bir uygulama. Yeni yatırımlara, yeni istihdama en çok ihtiyaç duyduğumuz ve duyacağımız bir dönemde, yatırımların adeta cezalandırılması ekonominin geneli üzerinde de olumsuzluk yaratacak. Vergi, gerçekleşen gelir üzerinden alınmalı" diye konuştu.

Beyan süresine dikkat çeken Yorgancılar, "Gelir sağlamayan/duran yatırımlar üzerinden vergi almak, rekabet gücü her geçen gün azalan sanayici açısından sırtında yeni bir yük anlamında. Beyan süresi geçmeden karar, ivedilikle yeniden gözden geçirilmeli" dedi.

Bahçivan: Enflasyon muhasebesi, vergi prensipleriyle uyumuyor

İstanbul Sanayi Odası Başkanı (İSO) **Erdal Bahçivan**, yaptığı yazılı açıklamada ağustos ayı içinde yayınlanan bir kararla bu ay uygulanması istenen enflasyon muhasebesinin özellikle reel sektör ve sanayici açısından haksız bir vergi oluşturacağını net bir şekilde gördüğünü dile getirerek, "Ülkesine ve ülkesinin geleceğine güvenip, karşılığı bu boyutuyla ancak orta ve uzun vadede alınacak olan yatırımların bir gelir ve kazançla ulaşmadan, adeta bir varlık değerlendirmesi vergisi altında enflasyon muhasebesinin uygulanacak olmasının, vergi prensipleri ile uyumadığını düşünüyorum" ifa-

delerini kullandı. Yaz aylarının tam ortasında gerek mali müşavirlerin gerekse muhasebe kadrolarının yılın bu en sıkışık dönemlerinde sağlıklı bir değerlendirme yapmalarının da mümkün görünmediğine dikkat çeken Bahçivan, "Dolayısıyla yılın bu en hassas döneminde getirilecek böyle bir yükün, böyle bir uygulamanın, Maliye tarafından hedefine ulaşip ulaşmayacağına dair de şüphelerimiz bulunuyor. Reel sektörün içinden geçmekte olduğu zorlu koşullar düşünülerek; karşılaştığımız enflasyon muhasebesinin tüm yönleriyle gözden geçirilerek sanayicimizi rahatlatacak bir akli selim kararın beklentisi içinde olduğumuzu özellikle ifade etmek istiyorum" değer-

lendirmesinde bulundu.

Ardıç: Varlığı cezalandıran vergi sistemi zarara yol açabilir

Ankara **Sanayi Odası** (ASO) Başkanı Seyit Ardıç, yazılı açıklamasında, birçok ülkede muhasebe standartları gereğince enflasyon düzeltmesi yapıldığını ancak bu işletmeler üzerinde vergi etkisi yaratmadığını bildirdi. Türkiye'de ise enflasyon düzeltmesinin vergi açısından önemli etkilerinin olduğunu ifade eden Ardıç, "Gelen süreçte enflasyon düzeltmesi, olmayan bir servetin vergilendirilmesine dönüşüyor. Özellikle öz kaynakları yetersiz olan ve borçlanmaya giden şirketlerimiz başta olmak üzere işletmelerimiz, satışa konu etmedikleri değerler için vergi ödemek zorunda kalıyor. Kazanç üzerinden alınmayan, varlığı cezalandıran bir vergileme sistemi, işletmelerimiz üzerinde telafisi güç zararlara yol açabilir. Hem Anayasa'mızın vergilendirme hükümlerine hem de muhasebenin temel ilke ve esaslarına aykırılık teşkil eden bu uygulamanın gözden geçirilmesi, işletmelerimizin gerçek durumlarını daha iyi yansıtmasını ve karar verme süreçlerinde mali tablolarına daha aydınlatıcı bilgi sağlaması açısından elzem" dedi.